

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 203g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor
articolului 448 alin. (1) din Codul contravențional

(contestarea deciziei agentului constatator)

CHIȘINĂU

16 februarie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 9 decembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 16 februarie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 448 alin. (1) din Codul contravențional, ridicată de dna Rodica Botnari, în interesele S.A. „General Asigurări”, în dosarul nr. 4r-2041/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet din cadrul Curții de Apel Chișinău, format din judecătorii Ion Bulhac, Ghenadie Lîsîi și Igor Chiroșca, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 11 noiembrie 2019, la Direcția de poliție a municipiului Chișinău a parvenit informația privind producerea unui accident rutier. Părțile implicate în accidentul rutier s-au prezentat la sediul companiei de asigurări S.A. „General Asigurări” pentru a completa formularul „Constatare amiabilă de accident”. Un expert al S.A. „General Asigurări” a deschis dosarul de daune nr. 1834-19-RCA în baza formularului „Constatare amiabilă de accident” și s-a luat decizia de a achita despăgubirea de asigurare. Totodată, pe 11 noiembrie 2019 a fost întocmit un proces-verbal și a fost emisă decizia de sancționare în privința nei Valentina Al Safdi în conformitate cu articolul 242 alin. (1) [*încălcarea regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea bunurilor materiale ori cu cauzarea de vătămări corporale ușoare*] din Codul contravențional. Pe 11 noiembrie 2019, dl Igor Bujac, victimă în accidentul produs, i-a solicitat Direcției de poliție a mun. Chișinău eliberarea dosarului contravențional nr. 14737 din 11 noiembrie 2019, întocmit potrivit articolului 242 alin. (1) din Codul contravențional.

4. Pe 12 noiembrie 2019, dl Igor Bujac i-a solicitat companiei de asigurări S.A. „General Asigurări” anexarea dosarului contravențional la dosarul de daune nr. 1834-19-RCA, pentru a nu fi restricționat la

cuantumul despăgubirii de asigurare de 10000 lei, stabilit de compania de asigurări.

5. Ulterior, compania de asigurări S.A. „General Asigurări” a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, o contestație prin care a solicitat declararea nulității procesului-verbal și a deciziei de sancționare, emisă de agentul constator pe 11 noiembrie 2019 în privința dnei Valentina Al Safdi, cu privire la contravenția prevăzută de articolul 242 alin. (1) din Codul contravențional.

6. Pe 31 iulie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a respins contestația depusă de S.A. „General Asigurări” cu privire la anularea procesului-verbal și a deciziei de sancționare din 11 noiembrie 2019. În motivarea hotărârii, instanța de judecată a reținut că, potrivit prevederilor articolului 448 alin. (1) din Codul contravențional, compania de asigurări S.A. „General Asigurări” nu face parte din categoria subiecților care sunt în drept să conteste procesul-verbal și decizia agentului constator.

7. Nefiind de acord cu Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 31 iulie 2020, S.A. „General Asigurări” a contestat-o cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

8. Pe 26 octombrie 2020, în ședința de judecată, dna Rodica Botnari, reprezentantul S.A. „General Asigurări”, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 448 alin. (1) din Codul contravențional.

9. Prin Încheierea din aceeași dată, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

11. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 448

Contestația împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale

„(1) **Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sunt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sunt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).**

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate sunt contrare articolului 20 din Constituție. Prin urmare, în opinia autorului sesizării, normele criticate încalcă accesul liber la justiție, pentru că limitează dreptul persoanelor interesate, în special al companiei de asigurări S.A. „General Asigurări”, de a contesta în instanța de judecată deciziile agentului constator.

13. În viziunea autorului sesizării, prevederile contestate sunt contrare articolelor 15, 16 și 20 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către reprezentantul companiei de asigurări S.A. „General Asigurări” (a se vedea § 1 *supra*). Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 448 alin. (1) din Codul contravențional, care îi oferă contravenientului, victimei sau reprezentantului acestora, precum și procurorului, dacă este parte în cauza contravențională, dreptul de a contesta în instanța de judecată decizia agentului constator.

18. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată de instanța de judecată în cauza în care a fost ridicată (a se vedea §§ 3-7 *supra*).

19. Curtea notează că prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, fiind pronunțate Deciziile nr. 126 din 15 decembrie 2017 și nr. 144 din 22 noiembrie 2018. De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 124 din 25 noiembrie 2019, § 17; DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19; DCC nr. 131 din 19 noiembrie 2020, § 20). Argumentele noi ale autorului sesizării se referă la faptul că prevederile contestate sunt contrare articolului 16 din Constituție, pentru că instituie o discriminare între categoriile de subiecte care pot contesta deciziile agentului constator și alte categorii de subiecte interesate cărora le este limitat dreptul de a contesta în instanța de judecată deciziile agentului constator.

20. Autorul sesizării a pretins că prevederile contestate sunt contrare articolelor 15 [*universalitate*], 16 [*egalitatea*] și 20 [*accesul liber la justiție*] din Constituție.

21. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 15 din Constituție, Curtea notează că această normă comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor legilor Republicii Moldova și nu poate constitui un reper separat. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu un drept fundamental incident (a se vedea DCC nr. 105 din 24 septembrie 2020, § 15).

22. Cu referire la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție, Curtea reține că o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor. Totodată, Curtea reiterează că dispozițiile constituționale ale articolului 16 devin incidente numai atunci când se demonstrează o discriminare (tratament diferențiat) directă sau indirectă, precum și în cazul în care discriminarea se referă la unul din drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea, în acest sens, DCC nr. 143 din 15 decembrie 2020, § 21).

23. Prin urmare, Curtea va analiza, în baza argumentelor prezentate de autorul sesizării, dacă textul de lege contestat afectează articolul 20 din Constituție.

24. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 20 din Constituție, autorul excepției consideră că acesta este incident în cauza sa, pentru că prevederile contestate îi limitează dreptul de a contesta în instanța de judecată decizia agentului constator.

25. În acest context, Curtea reține că, potrivit articolului 20 alin. (1) din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva **actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime**. Totodată, Curtea remarcă faptul că, pentru a fi incidente dispozițiile constituționale menționate, persoana trebuie să demonstreze existența unui interes legitim pentru a contesta un act în instanța de judecată.

26. Examinând sesizarea, Curtea observă că, în prezenta cauză, părțile implicate în accidentul rutier au aplicat procedura amiabilă de constatare a accidentului rutier și, totodată, a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, în conformitate cu articolul 242 alin. (1) din Codul contravențional. Curtea notează că asigurătorul nu a demonstrat că posedă un interes legitim concret pentru a contesta în procedura contravențională decizia de aplicare a sancțiunii contravenționale.

27. Totodată, Curtea reține că argumentele invocate de autorul sesizării se referă la aspecte care vizează interpretarea și aplicarea legii care nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 135 din 24 noiembrie 2020, § 25; DCC nr. 13 din 2 februarie 2021, § 22). Dimpotrivă, astfel de competențe le revin, prin definiție, instanțelor de judecată.

28. Așadar, Curtea nu poate reține incidența articolului 20 din Constituție prin prisma argumentelor autorului. Pentru că nu s-a constatat aplicabilitatea articolului 20 din Constituție, Curtea reține, de asemenea, că și articolul 16 din Constituție nu este incident în această cauză.

29. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g) și 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională,

61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 448 alin. (1) din Codul contravențional, ridicată de dna Rodica Botnari, în interesele companiei de asigurări S.A. „General Asigurări”, în dosarul nr. 4r-2041/20, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 16 februarie 2021

DCC nr. 26

Dosarul nr. 203g/2020